

Література

1. Карантинні обмеження. В Україні без роботи залишилися 277 тисяч ФОПів. *Мінфін*: веб-сайт. URL: <https://minfin.com.ua> (дата звернення: 03.05.2020)
2. Що потрібно знати бізнесу, щоб пережити кризу. Поради фінансиста Рея Даліо. *Мінфін*: веб-сайт. URL: <https://minfin.com.ua> (дата звернення: 03.05.2020)
3. Бізнес на карантині. *Опендатабот*: веб-сайт. URL: <https://opendatabot.ua> (дата звернення: 03.05.2020)
4. Хроніки українського бізнесу в умовах кризи. *Економічна правда*: веб-сайт. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2020/03/19/658296/#17>. (дата звернення: 03.05.2020)

УДК 330.341

Інна Максименко

*Викладач Фахового коледжу інформаційних систем і технологій
«КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
inpal@ukr.net*

ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА ГОСУДАРСТВА В УСЛОВИЯХ ПАНДЕМИИ COVID-19

ECONOMIC POLICY OF THE STATE IN THE TERMS OF COVID-19 PANDEMIC

Анотація. Спалах пандемії COVID-19 є надзвичайною ситуацією не тільки у сфері охорони здоров'я, але і повномасштабною економічною кризою, яка швидко поширюється у фінансовому секторі та реальній економіці. Викладений матеріал розкриває реалістичну економічну ситуацію, яка відбувається під час вимушених карантинних заходів. Обговорюються можливі шляхи і напрями економічної політики держави для її відновлення.

Аннотация. Вспышка пандемии COVID-19 является чрезвычайной ситуацией не только в сфере здравоохранения, но и полномасштабным экономическим кризисом, который быстро распространяется в финансовом секторе и реальной экономике. Изложенный материал раскрывает реалистическую экономическую ситуацию, которая происходит во время вынужденных карантинных мероприятий. Обсуждаются возможные пути и направления экономической политики государства для ее восстановления.

Abstract. The flash of COVID -19 pandemic is an emergency not only in the health sector, but also by a full-blown economic crisis that is rapidly spreading in the financial sector and the real economy. The material reveals a realistic economic situation that occurs during forced quarantine measures. Possible ways and directions of economic policy of the state for its retrieval are discussed.

Світ захоплений руйнівною рецесією, спричиненою пандемією COVID-19. Пандемія - це перш за все надзвичайна ситуація для здоров'я населення. Поки взаємодія між людьми залишається небезпечною, бізнес не може повернутися до нормального стану.

І найгірше те, що економічний спад може тривати набагато довше, ніж терміни, на які встановлені карантинні заходи. Уряди посилюють обмеження на бізнес, щоб зупинити поширення пандемії. І як страх перед вірусом, відбувається зміна конфігурації самої концепції публічного простору, перешкоджаючи економічному зростанню, керованому споживачами.

Різде припинення комерційної діяльності майже в усіх економічно розвинутих країнах може призвести до тривалого економічного спаду. Збитки підприємств, багато з яких, вже перенасичені боргами, ризикують викликати світову фінансову кризу. А відновлення економіки може зайняти роки.

Глобальна економіка відчуває винятковий негативний шок в результаті COVID-19. Обумовлене це різким зниженням довіри з боку інвесторів, які посилюють умови зовнішнього

фінансування. Пандемія руйнує торгівлю, ланцюжки поставок і інвестиційні потоки. Це також призводить до бездіяльності фінансового і людського капіталу, в той час як грошові перекази, транспортні доходи і доходи від туризму швидко скорочуються. Крім того, різке падіння цін на сировинні товари завдає шкоди сировинній економіці. Ситуація виглядає надзвичайно жакливою у країнах, із менш розвинутою економікою, до яких можна із впевненістю віднести і Україну [3].

Під час карантинних заходів відбувається наступне:

- скорочення, точніше майже відсутні, споживчі витрати на послуги такі як туризм, розваги, харчування;
- падіння експорту через порушення ланцюгів поставок;
- скорочення імпорту через порушення в ланцюгах поставок;
- тимчасові закриття або скорочення робочого часу, простій підприємств;
- зниження продуктивності праці внаслідок організації віддаленої роботи, набуття нових навичок, необхідної для адаптації до нових способів роботи;
- підвищення процентних ставок, більш жорсткі умови кредитування для малого та середнього бізнесу.

Внаслідок карантинних обмежень, як наслідок бізнес має:

- проблеми з ліквідністю, оскільки зменшуються обсяги продажів, неможливість погашення боргів перед кредиторами (банкам, постачальникам);
- зменшується доступ до обігових коштів;
- скорочення виробітку та звільнення працівників;
- скорочення споживчого попиту;
- ліквідація бізнесу при примусовому стягненні боргу;
- існуюча заборгованість перешкоджає кредитуванню і гальмує майбутнє відновлення;
- інвестиції відкладаються через невизначеність [1].

Найбільш стійкими, навіть прибутковими секторами економіки під час пандемії, виявились телекомунікації, фармацевтика та ІТ-послуги.

На сьогодні можна виділити загальні ознаками сильного економічного спаду:

1. Трансформуються ланцюги вартості. Тобто, підприємства відчувають менший попит з боку інших підприємств, які самі відчувають падіння попиту на свою продукцію, або взагалі знаходяться на межі банкрутства, що призводить до затримок платежів та невиконання зобов'язань.

2. Відсутність проміжних товарів, що теж порушує ланцюги вартості, особливо для тих підприємств які працюють на імпорті (наприклад, імпорт з Китаю).

3. На межі банкрутства малі та середні підприємства, які повністю залежать від банківського або комерційного фінансування. Це відбувається на фоні погіршення умов кредитування з боку банків та небанківських фінансових установ, що виникають із-за загального зменшення фінансового посередництва, у тому числі через обмежений фізичний доступ до банківських послуг.

4. Стан невизначеності спонукає потенційних інвесторів до зменшення інвестицій та ризику, пов'язаного з інноваціями і створенням нових підприємств.

Останні статистичні дані Всесвітньої організації охорони здоров'я щодо випадків смертності та зараження COVID-19 у Європі вказують на тенденцію до зменшення зараження населення, що дає підстави сподіватися на можливість виходу із жорстких карантинних умов.

Європа починає поступово послаблювати карантинні обмеження і розробляє свою стратегію виходу з нього. Одночасно із заходами щодо протидії поширенню COVID-19, розробляються заходи для швидкого відновлення економіки, які спрямовані на захист найбільш вразливих домогосподарств, підтримку бізнесу та збереження робочих місць, зміцненні економічної стійкості, що є досить важким завданням в умовах невизначеності.

Найважливішою та найактуальнішою потребою малого та середнього бізнесу, які найбільше постраждали від пандемії сьогодні є грошово-фінансова допомога. Тому державні та місцеві органи влади у ЄС та США вже виділили мільярдну фінансово-грошову підтримку бізнесу, 500 млрд. євро у Німеччині, 30000 млрд. у Франції, 100 млрд. євро в Іспанії, у США Білий дім оголосив фіскальний пакет вартістю 2 млн. дол. США (близько 10% ВВП) [2].

В Україні теж іде робота над програмами підтримки бізнесу. Зокрема, продовжено мораторій на перевірки малого бізнесу, іде обговорення питання ЄСВ з Мінфіном та Мінсоцполітики щодо пошуку комплексного збалансованого рішення. З метою підтримки по частковому безробіттю, Уряд виділив 4,7 млрд. Ці кошти дозволять роботодавцям виплатити зарплати їхнім працівникам, попередити звільнення, зберегти робочі місця по всій країні. Розроблена програма “5-7-9”, яка дає можливість рефінансування кредитів під 0% протягом року. Розмір кредитного портфелю за цією програмою - 35 млрд. грн. Програма “Нові гроші” - кредитування для мікро- і малих підприємців під 3% на 2 роки [4].

Перші кроки для підтримки світової економіки міжнародними фондами та урядами держав зроблені. Але крім негайного реагування на кризу, державна політика повинна спрямовуватись на стійкість економіки після стихання епідемії. Потрібні заходи, які зможуть переавантажити економіку в майбутньому, мати краще налаштовані ланцюги поставок або зменшити довжину ланцюжків вартості, щоб вони стали менш вразливі до таких потрясінь. Переглянути бізнес-моделі і, можливо, переоцінити міжнародну мобільність.

Підсумовуючи вищевикладене, можна сказати, що економічна політика повинна бути спрямована перш за все, на суттєві цільові фіскальні, грошові та фінансові заходи, щодо підтримки економічних зв'язків між працівниками та роботодавцями, кредиторами та позичальниками, зберігаючи недоторканість економічної і фінансової інфраструктури суспільства.

Література

1. Assessing the impact and policy responses in support of private-sector firms in the context of the COVID-19 pandemic¹ March 26, 2020 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://pubdocs.worldbank.org/en/879461586478617078/COVID-19-Outbreak-Support-to-Firms.pdf>
2. Офіційний сайт Світового банку <https://www.worldbank.org>
3. Офіційний сайт СОТ <https://www.who.int/ru>
4. Офіційний сайт КМУ <https://www.kmu.gov.ua/>

УДК 336.71

Олена Новосьолова

*к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Херсонський національний технічний університет
novoselova27@gmail.com*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОГО СЕКТОРА В УСЛОВИЯХ ФИНАНСОВО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО КРИЗИСА

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE BANKING SECTOR IN THE CONDITION OF FINANCIAL AND ECONOMIC CRISIS

Анотація. Досліджено динаміку операцій НБУ з надання кредитів рефінансування та продажу депозитних сертифікатів банкам України. Визначено основні проблемні аспекти забезпечення оптимального рівня ліквідності банківської системи України та шляхи їх нейтралізації.